

عنوان مقاله:

بررسی تاثیر خشکسالی های دو دهه اخیر بر منابع آب زیرزمینی دشت میناب و وقوع پدیده فرونشینی

محل انتشار:

فصلنامه علوم محیطی، دوره 9، شماره 1 (سال: 1390)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

محمد مهدی حسین زاده - استادیار گروه جغرافیا، دانشکده علوم زمین، دانشگاه شهید بهشتی

احمد نوحه گر - دانشیار گروه مرتع و آبخیزداری، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه هرمزگان

خلاصه مقاله:

افزایش روز افزون برداشت از منابع آب زیرزمینی، علی الخصوص از حوضه هایی که با رسوبات تحکیم نیافته آبرفتی یا نهشته های کم عمق دریایی انباشته شده اند منجر به فرونشست سطح زمین و یا به عبارتی نشست عمومی زمین می گردد. جلگه میناب نیز همانند بسیاری از مناطق کشور در دو دهه اخیر مواجه با خشکسالی بوده که این امر منجر به برداشت بیشتر از آب های زیرزمینی و افت آب زیر زمینی را به دنبال داشته که نتیجه این امر نشست عمومی زمین و بروز چند سطح فرونشستی و چاله های فرونشینی بوده است. برای بررسی پدیده فرونشینی ابتدا وضعیت خشکسالی منطقه مطالعه شد. سپس مشخصات رسوبات سفره های آبدار و سنگ کف، نحوه بهره برداری از آب های زیرزمینی منطقه در دوره مورد مطالعه مورد توجه قرار گرفت. هم چنین با مطالعات دقیق میدانی اشکال مختلف فرونشست در منطقه شناسایی و در نهایت اطلاعات جمع آوری شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای بررسی خشکسالی در این مطالعه از ایستگاه باران سنجی شیخ آباد (با طول دوره آماری ۲۷ سال) و با استفاده از داده های بارندگی، روش دهک ها و شاخص بارش استاندارد استفاده گردیده که نمایانگر کاهش ریزش های جوی در منطقه می باشد بطوری که در دو دهه اخیر بارش خیلی کمتر از نرمال بوده که معرف خشکسالی شدید در منطقه می باشد. اغلب نقاط دشت از سطح زمین تا عمق چند متری از آبرفت های جدید تشکیل یافته اند، این رسوبات اغلب دانه درشت بوده و به تدریج به طرف دریا به رسوبات دانه ریز ماسه ای سیلتی و رسی دارای آب شور تبدیل می شوند بطور کلی می توان گفت که با افزایش عمق، رسوبات دانه ریزتر شده و املاح آن ها افزایش یافته و شورتر می شوند. تمامی چاه ها در این ناحیه بر روی رسوبات شسته شده سیلتی قرار گرفته و دارای بیشترین تراکم در حواشی رودخانه میناب می باشند. بعلاوه خشکسالی های دو دهه اخیر و خشک شدن کانال آبرسانی از سد میناب، حفر چاه ها بطور فزاینده ای افزایش یافته و از ۶۰۷ حلقه چاه حفر شده، ۱۶۴ حلقه در سال ۱۳۸۰ حفر گردیده است. عوامل بنیادی در رابطه با وقوع فرونشینی وجود آبرفت پوشش به ضخامت متغیر تا حداکثر ۱۵۰ متر که به طور عمده از خاک های دانه ریز سیلتی رسی و سیلتی ماسه ای تشکیل شده و افزایش افت سطح آب زیرزمینی (۵ تا ۱۷ متر) در نتیجه برداشت بی رویه ناشی از خشکسالی در طی دو دهه گذشته می باشد

کلمات کلیدی:

آب زیرزمینی، خشکسالی، پدیده فرونشینی، دشت میناب، فرونشست

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1304815>

